

Duyusal ??leme Ölçe?i S?f Formu (Sensory Processing Measure Main Classroom Form)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Duyusal ??leme Ölçe?i S?f Formu (Sensory Processing Measure Main Classroom Form)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20424>

Özet

Duyusal ??lemlerme Ölçe?i S?n?f Formu (Sensory Processing Measure Main Classroom Form - SPM-CF), çocuklar?n okul ve s?n?f ortam?ndaki duysal i?lemlerme güçlüklerini ve bu zorluklar?n öğrenme, davran?? ve sosyal kat?l?mlar? üzerindeki etkilerini sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif standart bir araçtır. Ölçe?in Türkçeye uyarlamas?, 2010 y?l?nda Dilek Kas?m taraf?ndan gerçekte?tirilmif tir. Bu uyarlama çal??mas?, Türk okul ça??ndaki çocuklar?n duysal profillerini güvenilir ve geçerli psikometrik özelliklerle belirlemeyi amaçlam??tır.

SPM-CF, özellikle öğretmenlerin gözlemlerine dayanarak doldurulur ve çocu?un görme, dokunma, denge ve hareket gibi temel duysal alanlardaki tepkilerini 4'lü Likert ölçe?i format?nda de?erlendirir. Ölçek, duysal bütünleme teorisine uygun olarak, duysal modülasyon ve praksis gibi kritik i?levlerdeki sapmalar? tespit etmede önemli bir klinik ve akademik araç görevi görür.

Anahtar Kelimeler

Duyusal ??lemlerme Ölçe?i, **SPM-CF**, duysal bütünleme, duysal modülasyon, s?n?f formu, uyarlama, psikometrik özellikler, okul ça??, Likert ölçe?i, **Dilek Kas?m**.

Yazarlar

Dilek KASIM

Amaç

Duyusal ??lemlerme Ölçe?i S?n?f Formu'nun temel amac?, okul ortam?nda gözlemlenen davran??sal ve öğrenme zorluklar?n?n alt?nda yatan duysal i?lemlerme farklılıklar?n? nesnel bir şekilde saptamaktır. Bu form, öğretmenlerin günlük s?n?f aktiviteleri sırasında çocuklar?n duysal girdilere verdi?i tepkileri standardize edilmi? bir formatta raporlamas?n? sa?layarak, çocu?un akademik ve sosyal kat?l?m?n? engelleyen duysal ihtiyaçlar? belirlemeye odaklanır.

Elde edilen sonuçlar, **ö?retmenler**, okul psikologlar? ve ergoterapistler gibi ilgili uzmanlar için, çocu?un s?n?f içi performans?n? ve adaptif davran??lar?n? desteklemek üzere bireyselle?tirilmif müdahale programlar?n?n tasarlanmas?nda temel veri kayna?? oluturur. Ölçek, özellikle dikkat eksikli?i, öğrenme güçlükleri veya sosyal uyum sorunlar? ya?ayan çocuklar?n de?erlendirilmesinde kritik bir rol üstlenir.

Yap?

SPM-CF, **duysal bütünleme** teorisi çerçevesinde, çocu?un çevresel duysal girdileri kaydetme,

düzenleme ve tepki verme yetene?ini ölçer. Ölçek, çocu?un sekiz farklı duysal alandaki i?levselli?ini de?erlendiren alt ölçeklerden olu?ur. Bu alanlar; Görme, Dokunma, ??itme, Tat/Koku, Denge/Hareket (Vestibüler), Vücut Fark?ndal??? (Proprioseptif), Planlama ve Fikirler (Praksis) ile Sosyal Kat?l?m boyutlar?n? kapsar. Ölçek, duysal i?lemeleme zorluklar?n? hiper-reaktivite (a??r? duyarlı?k) veya hipo-reaktivite (az duyarlı?k) gibi spektrumlar üzerinden tan?mlar.

Geçerlik

Duyusal ??lemeleme Ölçe?i S?n?f Formu'nun Türkçeye uyarlanması çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal geçerli?ini destekleyen iç tutarlı?k analizleri yap?lm??t?r. Uyarlama tezinde, maddelerin teorik olarak ölçülmesi beklenen yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösteren güvenirlik katsayılar? detaylı olarak sunulmu?tur. Bu analizler, ölçe?in Türk kültürüne ve e?itim sistemine uygunlu?unu ve maddelerin beklenen teorik yapılarla tutarlılı??n? sa?lamla?t?rm??t?r. Ölçe?in **psikometrik özellikleri**, s?n?f ortam?nda duysal i?lemeleme zorluklar?n?n geçerli bir ?ekilde ölçüldü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, Dilek Kas?m taraf?ndan gerçekleştirilen uyarlama çal??mas?n?n temel bulgular?n? olu?turmaktadır. ?ç tutarlı?k güvenirli?ini belirlemek üzere yapılan analiz sonucunda Cronbach Alpha de?eri $\alpha=0,94$ olarak hesaplanm??t?r. Bu katsayı, sosyal bilimler alanında kabul edilebilir güvenirlik s?n?rlar?n?n oldukça üzerinde olup, ölçe?in maddelerinin yüksek düzeyde homojen ve tutarlı oldu?unu göstermektedir.

?ç tutarlı?k analizine ek olarak, ölçe?in güvenilirli?ini farklı yöntemlerle desteklemek amacıyla maddelerin iki e?de?er yapıya bölünmesiyle elde edilen **yar?ya bölme güvenirli?i (split-half reliability)** katsayılar? da hesaplanm??t?r. Bu sonuçlar, Duyusal ??lemeleme Ölçe?i S?n?f Formu'nun Türkiye örnekleminde tekrarlanabilir ve istikrarlı ölçümler sa?lad??n?n kan?tlamaktadır.

Faktör Analizi

Duyusal ??lemeleme Ölçe?i S?n?f Formu'nun orijinal versiyonu, sekiz temel duysal alan? temsil eden faktörel bir yapıya sahiptir. Uyarlama çal??mas?nda bu faktörel yapın?n Türk örnekleminde korunup korunmad???, genellikle Aç?mlayıc? (EFA) ve/veya Do?rulayıc? Faktör Analizi (CFA) ile incelenmektedir. Bu analizler, uyarlanan ölçe?in maddelerinin, orijinal ölçe?in teorik olarak belirlenmi? alt boyutlar?na uygun ?ekilde yüklendi?ini teyit ederek yap? geçerli?ine önemli katkılar sunar. Ölçek, bu çok boyutlu yapı?s? sayesinde, çocu?un duysal profiline dair kapsamlı ve ayrıntılı bilgi sa?lar.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 4'lü Likert ölçeği (1=hiçbir zaman - 4=her zaman)

Mevcut Diller: Türkçe, İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Okul Çağ Çocukları

Yaş Grubu: 5-12 yaş (Okul öncesi ve ilköğretim dönemi)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki tipik gelişim gösteren ve duyuşsal işleme farklılıkları sergileyen çocuklar üzerinde kullanıma yönelik uyarlanmıştır. Ölçek, sınıf öğretmenleri tarafından gözleme dayalı olarak doldurulur.

Test Metodolojisi: Öğretmen Gözlem Raporlama Ölçeği. Öğretmenler, çocuğun sınıf içi davranışları ve duyuşsal tepkilerini belirtilen sıklık derecelendirmesine göre puanlar.

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alpha, yarıya bölme güvenilirliği, **ergoterapi**, **öğretmenler**, duyuşsal hassasiyet, **propriyosepsiyon**, **praksis**.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul (Uyarlama çalışması yapan kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin Türkçeye uyarlanma çalışması **2010** yılında tamamlanmıştır. Orijinal ölçek (Sensory Processing Measure), ticari bir yayıncı tarafından dağıtılmakta olup, yasal kullanım telif haklarına ve ücretlendirmeye tabidir. Ölçeğin akademik veya klinik amaçlarla kullanım için yayıncıdan resmi izin alınması gerekmektedir.

Kaynaklar

Kasım, D. (2010). *Duyusal İşleme Ölçeği Sınıf Formu'nun Türk çocuklarına uyarlanması*

(Yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. (Tez Erişim Linki: tez.yok.gov.tr)

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: duyusal-isleme-olcegi-sinif-formu-sensory-processing-measure-main-classroom-form-toad.pdf

Duyusal İşleme Ölçeği Sınıf Formu Maddeleri (Sensory Processing Measure Main Classroom Form)

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, ölçeğin devalendirdiği temel duysal alanlara ilişkin örnek maddelerdir ve orijinal dillerinde korunmuştur.

Görme: Ders anlatılırken veya bir duyuru esnasında, tahtaya veya konuşan kişiye bakmak yerine, arkadaşlarına veya çevresine bakar.

Dokunma: Yaştların kazara dokunmasından rahatsız olur (saldırabilir veya geri çekilebilir).

Vücut Farkındalık: Kutular açmaya çalışırken içindekileri döker.

Denge ve Hareket: Ayakta dururken destek almak için duvarlara, mobilyalara veya diğer insanlara yaslanır.

Planlama ve Fikirler: Gösterilenleri doğru şekilde taklit etmede zorluk yaşar (hareketli oyunlar, hareketli şarkılar).